Ministerstvo
životního prostředí

Aktuální judikatura – výběr z rozsudků 2023 - 2026

Zdeněk Nešpol

zdenek.nespol@mzp.gov.cz

Říjen 2026

Okruhy

01 MZP a provoz malých vodních elektráren

02 Odběry vody a přestupkové sankce

03 Odpadní vody a ochrana jejich jakosti

04 Vodoprávní dozor a nápravná opatření

05 Manipulace a ochrana přírody

01 MZP a provoz MVE

Poznatky z úřední činnosti

NSS 4 As 157/2025-48, 11. 2. 2026

Body 29–31

U poznatků z úřední činnosti musí úřad označit konkrétní zdroj své znalosti.

Obecný odkaz na znalost místních poměrů nepostačuje. Obecně známé skutečnosti představují odlišný druh podkladu.

Pro praxi: V odůvodnění uvést kontrolu, místní šetření či jiné poznatky a vysvětlit, jaký poznatek úřad používá. Nezapomenout na § 36 odst. 3 SŘ.

Způsob měření MZP

NSS 4 As 157/2025-48, 11. 2. 2026

Body 33–34

Způsob kontroly MZP musí odpovídat konkrétním poměrům vodního díla.

Vodoprávní úřad má prostor pro správní uvážení. V dané věci obstála vodočetná lať ve vývaru podjezí Mohrova jezu.

Pro praxi: Vysvětlit, proč zvolené místo a metoda umožní kontrolovat MZP.

Závazné parametry provozu MVE

NSS 5 As 252/2023-27, 18. 12. 2024

Body 26–30

Provozovatel odpovídá za splnění parametrů povolení i při změně místních poměrů.

Historické nastavení hladinového čidla samo o sobě nestačí. Nezpůsobení změny místních poměrů nevylučuje objektivní odpovědnost.

Pro praxi: U více ukazatelů vyložit jejich vztah podle konkrétního povolení.

Příčinná souvislost při porušení MZP

NSS 1 As 248/2022-86, 6. 9. 2023

Body 28–31 a 38–45

Také objektivní odpovědnost vyžaduje důkaz, že pokles průtoku způsobil provoz posuzované MVE.

Úřad musí vypořádat důvodné pochybnosti o jiných příčinách. Hodinová výroba elektřiny neprokazuje provoz po celou dobu měření. Nutno vyřešit otázku, zda pokles průtoku pod MZP byl podmíněn (znak příčinné souvislosti) s provozní činností MVE (znak jednání) nebo s jinými příčinami, které s řešenou MVE nesouvisely.

Pro praxi: Propojit měření s konkrétním místem, časem a provozem elektrárny. Odlišit nezastavení MVE od způsobení nedostatku vody.

Údaje ze vzdálené stanice

NSS 1 As 248/2022-86, 6. 9. 2023

Body 31, 39 a 43

Průtok na vzdálené limnigrafické stanici nelze automaticky ztotožnit s průtokem u kontrolované MVE.

Mezi Letovicemi a Skalicí nad Svitavou mohly průtok ovlivňovat další elektrárny. Námitku kolísání podporovalo stanovisko správce povodí.

Pro praxi: Ověřit přenositelnost údajů do kontrolovaného profilu. Pomoci může souběžné měření před náhonem a za ním a záznam provozu MVE.

Ohrožení toku a krajní nouze

MS Praha 8 A 123/2024-64, 23. 4. 2025
NSS 4 As 117/2025-42, 30. 7. 2026

Postih porušení MZP nevyžaduje skutečné poškození vodního toku.

Formální znaky zpravidla zakládají i společenskou škodlivost. Zvláštní okolnosti, které by ji vylučovaly, musí úřad vypořádat.

Pro praxi: Obava z vyprázdnění zdrže nezaložila krajní nouzi, když manipulační řád obsahoval postup pro nízký průtok včetně odstavení MVE.

Působnost ČIŽP u provozu MVE

NSS 4 As 117/2025-42, 30. 7. 2026

Body 30–35, 37–39 a 61–62

ČIŽP může kontrolovat a sankcionovat povinnosti z manipulačního řádu, které se týkají nakládání s povrchovými vodami.

Využití energetického potenciálu vody je nakládáním s vodami. Odkaz na § 59 vodního zákona působnost ČIŽP nevylučuje.

Pro praxi: Při ukládání pokuty odlišit přitěžující recidivu od hodnocení osoby pachatele. Námitky k měření MZP NSS věcně neposoudil.

02 Odběry vody a sankce, ochrana jakosti vod

Platnost povolení a absence škody

NSS 1 As 88/2025-40, 15. 9. 2025

Body 15–21

Prodloužení stavebního povolení neprodlužuje současně povolení k nakládání s vodami.

Rozhoduje obsah výroků, i když obě povolení původně vznikla jedním rozhodnutím. Pozdější rozhodnutí (vadné) úřadu nezlegalizuje dřívější odběr.

Pro praxi: U ohrožovacího přestupku není samotná absence škody polehčující okolností. Zvláštní okolnosti vylučující škodlivost je přesto nutné posoudit.

Odběr po zániku povolení

NSS 6 As 180/2025-40, 31. 3. 2026

Body 16–18, 20–32, odběr z Moravy

Platby správci toku ani žádost podaná až po zániku povolení nenahrazují platné povolení k odběru.

Zvláštní výpočet pokuty podle množství odebrané vody v základní sazbě má přednost před sníženou sazbou. Dodatečné povolení samo neodstraňuje následky odběru.

Pro praxi: Podle tehdy rozhodné úpravy činila sazba 40 Kč/m³, se snížením nejvýše na 10 Kč/m³. NSS potvrdil pokutu 2 427 600 Kč, značná výše pokuty nemůže být důvodem pro snížení sazby.

Popis skutku a odůvodnění pokuty

NSS 10 As 317/2023-47, 3. 10. 2024

Body 15–18, 21 a 26, skladování hnojiva DAM

Výrok musí obsahovat nezaměnitelný popis skutku a všechny zákonné znaky přestupku.

U přestupku podle § 125a odst. 1 písm. l) VZ, kterého se PO dopustí tím, že v rozporu s § 39 odst. 1 VZ neučinní při zacházení se ZL….. Tvoří skutkovou podstatu:1) zacházení se závadnými látkami; 2) nepřijetí přiměřených opatření zabraňujících vniknutí těchto látek do povr. v nebo podz. V+ a za 3) ohrožení prostředí vod. Znakem není znečištění, jde opět o ohrožovací přestupek. Ve výroku nesmí chybět popis skutku, místo čas a způsob spáchání a právní kvalifikace. Případně ještě další okolnosti, vylučující záměnu s jiným skutkem.

Pro praxi: Dostatečně pospat skutek ve výroku rozhodnutí, nelze nahradit odůvodněním.

03 Odpadní vody a jakost vod

Srážkové vody jako odpadní vody

NSS 4 As 128/2025-39, 27. 11. 2025

Body 17, 19–26 a 30–33

I původně srážková voda může být odpadní vodou, pokud odtéká ze zařízení a může ohrozit jakost vod.

Zařízením může být i nezpevněná provozní plocha. Cílené použití nebo úmyslné znečištění vody není nezbytnou podmínkou.

Pro praxi: Doložit skutečné využití plochy a znečištění odtékající vody.

Zálivka odpadními vodami

NSS 2 As 1/2023-31, 15. 4. 2024

Body 19–21

Vypouštění odpadních vod na terén přes půdní vrstvy podléhá povolení k vypouštění do podzemních vod.

V posuzovaném případě nebylo třeba dokazovat skutečné fyzické spojení s podzemní vodou. Absorpce trávníkem ani vrstva hlín odpovědnost nevyloučily.

Pro praxi: Doložit původ a charakter vody, způsob vypouštění a absenci povolení. Označení činnosti jako zálivky její právní režim nemění.

Hydrogeologické podklady pro ČOV

KS Praha 54 A 16/2024-63, 11. 3. 2026

Body 40–51 a 62–64

Není nutné vždy vyžadovat široké hydrogeologické průzkumy včetně zasakovacích zkoušek.

V dané věci podklady vycházely ze sondy a zjištěné skladby podloží. Koeficienty vsaku byly stanoveny dle technické normy. Potřeba dalších zkoušek závisí na konkrétních poměrech a pochybnostech.

Pro praxi: Stanovit podmínky průběžné kontroly ČOV a tím zajistit možnost reakce vodoprávního úř. v případě, že by při provozu ČOV docházelo k ohrožení vod.

Vodní dílo po zániku povolení

KS Plzeň 57 A 121/2019-177, 15. 9. 2022, body 48–50
NSS 2 As 236/2022-43, 31. 1. 2024, bod 12

Nezjištěný odtok při jedné kontrole nevylučuje riziko úniku odpadních vod do podzemí.

Soud akceptoval odstranění vsakovacího potrubí po zániku povolení.
Rozhodoval stav díla, riziko úniku a nemožnost dalšího povolení.

Nejistota měření emisních limitů

NSS 3 As 115/2025-51, 4. 3. 2026

Body 15–18

U limitů podle nařízení vlády č. 401/2015 Sb. se výsledek rozboru porovnává s limitem přímo. Oblast integrované prevence není jedna oblast veřejné správy.

§ 10 odst. 6 zohledňuje nejistotu odběru a analýzy již v limitu. Další odečet by znamenal dvojí zohlednění.

Vodní a odpadářské přestupky netvoří jednu oblast správy jen kvůli společnému integrovanému povolení.

04 Dozor a nápravná opatření

Prodej závodu a nápravná opatření

NSS 5 As 100/2022-45, 19. 6. 2023
Body 25–31 a 35–37

Prodejem závodu se nelze zbavit povinnosti plnit nápravná opatření

Původce závadného stavu se prodejem závodu nezbavuje povinnosti splnit opatření uložené podle § 42 odst. 1 vodního zákona.
Smluvní převzetí sanace kupujícím samo nemění osobu povinnou vůči správnímu orgánu. Zákonodárce se v § 42 odst. 3 VZ pokusil zabránit tomu, aby se původce uloženého opatření zbavil, jistě nebylo úmyslem vytvoření způsobu, jak takového cíle dosáhnout převodem majektu na třetí osobu.

Pro praxi: Soukromoprávním úkonem nelze měnit obsah veřejnoprávního vztahu ani jeho subjekty

Stará zátěž a nové ohrožení vod

KS Praha 37 A 32/2024-249, 4. 2. 2025
NSS 1 As 48/2025-112, 2. 9. 2025

Stará ekologická zátěž a dřívější postup podle § 42 odst. 2 nevylučují řešení nového ohrožení podle § 42 odst. 1.

Nelahozeves: NSS potvrdil důvody k zahájení řízení. Korigoval však závěr, že vznik aktuální havárie byl již bezpečně prokázán.

Pro praxi: Odborně ověřit současné ohrožení a určit odpovědnou osobu. Zahájení řízení nepředjímá jeho výsledek. Krajský úřad a ČIŽP mají koordinovat postup.

05 Manipulace a ochrana přírody

Výjimky před vodoprávním povolením

KS Brno 31 A 22/2025-194, 18. 6. 2025

NSS 5 As 139/2025-50, 18. 9. 2026

Potřebná výjimka podle § 43 nebo § 56 ZOPK musí nabýt právní moci před vydáním vodoprávního povolení.

Chybějící výjimku nenahradí odklad vykonatelnosti. Pravidlo platí i pro změnu manipulace bez stavebních úprav.

Pro praxi: Ztrátu právní moci výjimky řešit také v odvolání. Výrok vodoprávního rozhodnutí musí odpovídat podmínkám ochrany přírody.

Dopady na chráněné druhy

KS Hradec Králové, pobočka Pardubice, 52 A 25/2025-103, 4. 2. 2026, body 21 a 25–28.
NSS 1 As 50/2026-33, 8. 10. 2026, body 28–39 a 50–53

Vodoprávní povolení ani manipulační řád nenahrazují potřebnou výjimku z druhové ochrany.

Rozhodují konkrétní průtoky, hladiny, délka a termín manipulace ve vztahu k jednotlivým druhům. Obecný přínos vodácké akce pro pohyb a rekreaci sám o sobě nenaplňuje důvod veřejného zdraví.

Pokud zarybnění (vysazení predátorů či nepůvodních druhů v nevhodný čas a v nevhodných místech) povede ke škodlivému zásahu do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů (zvýšení predačního tlaku či vytlačení z biotopu), může jít o porušení zákazu v § 50 odst. 2 ZOPK („škodlivě zasahovat…“) s potřebou výjimky podle § 56 ZOPK.

Podstatné pro rozhodovací praxi

Podklady musí odpovídat konkrétnímu místu a času.

Výrok musí přesně vymezit povinnost i prokázaný skutek.

Ohrožovací přestupek nevyžaduje vznik škody.

Existence SEZ nevylučuje vznik nové havárie.

Vodoprávní povolení musí navazovat na potřebné akty ochrany přírody.

Ministerstvo
životního prostředí

Děkuji
za pozornost

Prostor pro dotazy